

แมลงบนทลวง ปู

ศัตรูพืชที่สำคัญและการจัดการ

สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แมลงนูนหลวง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Lepidiota stigma* Fabricius

ชื่อสามัญ sugacane white grub

วงศ์ Scarabaeidae อันดับ Coleoptera

ความสำคัญและลักษณะการทำลาย

แมลงนูนหลวง เป็นแมลงศัตรูสำคัญของพืชหลายชนิดที่จังหวัดชลบุรีและระยองพบระบาดในอ้อย และมันสำปะหลัง นอกจากนี้มีรายงานว่าระบาดในอ้อย ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยเฉพาะที่อำเภอด่านมะขามเตี้ย พบการระบาดในอ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด มันแกว มันเทศ ข้าวโพด ถั่วลิสง ผักกาดหัว ยูคาลิปตัส และไม้ผลเศรษฐกิจอื่นๆ พื้นที่การระบาดส่วนมากจะเป็นดินทราย และระบาดในที่ดินมากกว่าที่ลุ่ม หนอนจะกัดกินบริเวณส่วนราก หรือหัวของพืช ในมันแกวจะเห็นอาการชัดเจนในช่วงหลังงอกจนถึง 2 เดือน โดยมันแกวจะมีอาการต้นเหี่ยวแห้งตาย เนื่องจากรากถูกกัดขาดในขณะที่มันแกวที่ลงหัวแล้วอาการจะไม่ชัดเจน แต่ทำให้ผลผลิตเสียหายเนื่องจากรอกัดของหนอน และเชื้อโรคเข้าทำลายภายหลังส่วนในอ้อย และมันสำปะหลังจะมีการเหี่ยวและตายเป็นหย่อมๆ

รูปร่างและชีวประวัติ

ไข่

ไข่มีสีขาวค่อนข้างกลม ลักษณะคล้ายไข่จิ้งจก เปลือกแข็ง มีความกว้างประมาณ 4 มม. ยาวประมาณ 5 มม. ระยะเวลา 15-28 วัน

หนอน

มีลำตัวสีขาวและเป็นรูปโค้ง หัวกะโหลกเป็นสีน้ำตาลมีขนาดใหญ่ และแข็ง ปากมีเขี้ยวใหญ่แข็งแรง เห็นชัดเด่น หนอนจะมีการลอกคราบ 3 ครั้ง หนอนโตเต็มที่มีขนาดกว้าง 20-25 มม. ยาว 65-70 มม. กะโหลกกว้าง 10 มม. อายุหนอน 8-9 เดือน

ดักแด้

เป็นแบบ exarate ก่อนเข้าดักแด้จะมุดตัวลงในดินลึก 30-60 ซม. หนอนเข้าดักแด้ใหม่ๆ มีสีขาวนวลหรือสีครีมแล้วเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแดง ก่อนเป็นตัวเต็มวัยจะมีสีน้ำตาลดำ หนวด ขา และปีกเคลื่อนไหวเป็นอิสระเห็นชัดเจน กว้าง 25-30 มม. ยาวประมาณ 45-50 มม. ระยะเวลาดักแด้ประมาณ 2 เดือน

ตัวเต็มวัย

เป็นแมลงปีกแข็งขนาดใหญ่ กว้างประมาณ 15-20 มม. ยาวประมาณ 32-40 มม. ส่วนท้ายของปีกมีจุดสีขาวด้านละจุด เพศผู้มีสีน้ำตาลดำตลอดลำตัว ส่วนเพศเมียมีสีน้ำตาลปนเทา สีอ่อนกว่าเพศผู้ตัวเต็มวัยเมื่อออกจากดักแด้ ตอนพลบค่ำจะบินวนเพื่อจับคู่ผสม เมื่อได้คู่จะผสมพันธุ์โดยเพศเมียจะใช้ขาเกาะกิ่งไม้ ส่วนเพศผู้ขณะผสมพันธุ์จะห้อยหัวลงมาโดยไม่เกาะกิ่งไม้ ใช้เวลาผสมพันธุ์ประมาณ 15-30 นาที จึงแยกจากกันหลังจากนั้น 14-25 วัน เพศเมียจึงเริ่มวางไข่ในดินลึกประมาณ 15 ซม. วางไข่ติดต่อกัน 2-6 วัน เพศเมียหนึ่งตัววางไข่ได้ 15-28 ฟอง ตัวเต็มวัยมีอายุ 30-40 วัน ช่วงออกจากดักแด้เป็นตัวเต็มวัยอยู่ในช่วงฝนแรก ประมาณเดือนมีนาคม-มิถุนายน

การจัดการแมลงมูลหลวง

ควรใช้วิธีการป้องกันกำจัดหลายๆ วิธี หรือการป้องกันกำจัดโดยวิธีผสมผสาน

1. **วิธีเขตกรรม** ก่อนปลูกพืชควรมีการไถพรวนหลายๆ ครั้ง เพื่อให้เนกช่วยทำลายในระยะไข่ หนอน และดักแด้
2. **วิธีกล** รดน้ำให้เกษตรกรช่วยกันจับตัวเต็มวัยมาประกอบเป็นอาหาร เป็นวิธีการที่ประหยัดและได้ผลที่สุด เนื่องจากเป็นแมลงที่ออกเป็นตัวเต็มวัยปีละครั้งในช่วงฝนแรก (ประมาณเดือนเมษายน-มิถุนายน ขึ้นกับพื้นที่และปริมาณน้ำฝน) วิธีการให้จับตัวเต็มวัยที่เพิ่งออกจากดักแด้ ไม่ควรเกิน 10 วันแรกของการเป็นตัวเต็มวัย ซึ่งเป็นช่วงที่ผสมพันธุ์แล้วแต่ยังไม่วางไข่ การจับให้ใช้ไม้ตตามกิ่งไม้ หรือเขย่าให้ตัวเต็มวัยตกลงมาขณะกำลังผสมพันธุ์ ใช้เวลาจับประมาณวันละ 30 นาที เริ่มจากเวลา 18.30-19.00 น. และจับต่อเนื่องกันประมาณ 1 เดือน วิธีนี้จะช่วยลดการระบาดของแมลงมูลหลวงในปีถัดไป
3. **การใช้สารกำจัดแมลง** ควรเป็นวิธีการสุดท้าย เมื่อวิธีการอื่นๆ ใช้ไม่ได้ผล สารกำจัดแมลงที่ได้ผลมักเป็นสารที่ใช้พ่นหรือราดทางดิน การใช้ต้องใช้สารที่ผสมแบบเข้มข้นกว่าการพ่นทางใบ ดังนั้นต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าต่อการลงทุนหรือคุ้มค่าในระยะยาว เช่น ไม้ผล ไม้ยืนต้น สำหรับในบ้านเรามีการวิจัยการใช้สารกำจัดแมลงเฉพาะในอ้อยเท่านั้น สารกำจัดแมลงที่ใช้ได้ผลคือ ฟิไพเรนิล (แอสเซนต์ 5% เอสซี) อัตรา 80-250 มล./น้ำ 20 ลิตร พ่นไปตามร่องอ้อย สำหรับอ้อยต่อให้เปิดหน้าดินออกทั้งสองด้านของแถวอ้อย ห่างจากต่ออ้อยประมาณ 8 นิ้ว แล้วพ่นสารตามร่องจากนั้นไถกลบ

ขอรายละเอียดเพิ่มเติม
กลุ่มกีฏและสัตววิทยา
สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทร. 0-2579-5583 แฟกซ์ 0-2940-5396

จัดทำ กลุ่มกีฏและสัตววิทยา
สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
ข้อมูล สุเทพ สหaya
ณัฐกฤต พิทักษ์
ไพศาล รัตนเสถียร
ภาพ สุเทพ สหaya
ณัฐกฤต พิทักษ์
พิมพ์ ครั้งที่ 1 พฤษภาคม 2549
จำนวน 3,000 ฉบับ
ผู้สนับสนุนการจัดพิมพ์ บริษัท บีเอสเอฟ (ไทย) จำกัด